

§2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Informatie over het weerstandsvermogen is van belang om te weten of en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Deze tegenvallers kunnen incidenteel en structureel van aard zijn, maar hebben altijd invloed op de financiële positie van de gemeente.

De omvang van het weerstandsvermogen is afhankelijk van de financiële risico's die de gemeente loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk effectief worden.

De mate van flexibiliteit van de gemeentebegroting speelt een belangrijke rol bij de bepaling van het weerstandvermogen. Hoe snel kunnen tegenvallers worden opgevangen door ombuigingen van bestaand beleid al dan niet in combinatie met belastingverhogingen? Ook de omvang van de vrij aanwendbare reserves is daarbij van belang. Vanuit het provinciaal toezicht zijn geen directe normen voor het weerstandsvermogen aangegeven; wel wordt bewaakt dat de algemene reserve een bepaalde minimum omvang heeft.

Weerstandscapaciteit

Met de beschikbare weerstandscapaciteit bedoelen we de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten te dekken.

Onder benodigde weerstandscapaciteit verstaan we alle risico's waarvoor nog geen maatregelen zijn getroffen, die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Tot het treffen van dergelijke maatregelen behoren onder andere het instellen van voorzieningen, het afdekken van risicogebieden met verzekeringen dan wel andere risico beperkende acties.

Risico's en reserves zijn continu aan verandering onderhevig, het weerstandsvermogen is dan ook een momentopname.

Berekening weerstandscapaciteit

De structurele capaciteit is de mate waarin de gemeente zelf in staat is om niet-begrote kosten te dekken door structurele middelen vrij te maken. Hierbij kan gedacht worden aan de onbenutte belastingcapaciteit. Bij de berekening van de weerstandscapaciteit gaat het om vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden ingezet om op korte termijn tegenvallers op te vangen.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende onderdelen:

- Algemene reserve
- Stille reserves
- Onvoorzien incidenteel

Algemene reserve

De algemene reserve bedroeg op 1 januari 2018 afgerond € 8.293.000, dit is het saldo per 1-1-2017 € 7.564.700 verhoogd met het toegevoegde resultaat van de jaarrekening 2017 na bestemming ad. € 728.300. Bij de voorjaarsnota is besloten om in 2018 een bedrag ad. € 1.066.700 (€ 697.700 en € 369.000) te onttrekken aan de algemene reserve t.b.v. de uitvoering van de organisatieontwikkeling. Het saldo van de algemene reserve na de voorjaarsnota 2018 komt daarmee per 1-1-2019 uit op € 7.226.300.

In de loop van 2019 komt fase 2 van de financiering van het Gebiedsakkoord ad.

€ 1.450.000 t.l.v. de algemene reserve. Verder is bij het Bestuursakkoord afgesproken dat in 2019 t.b.v. de organisatieontwikkeling nog eens € 653.000 aan de algemene reserve wordt onttrokken en dat ten behoeve van het nog extra te realiseren IKC Wijdemereren vanuit de algemene reserve een bedrag van € 900.000 in een nog nieuw te vormen bestemmingsreserve wordt gestort (IP 2019-2022).

Stille reserves

Stille reserves zijn meerwaarden van activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd, maar direct verkoopbaar zijn als dat gewenst is. Hiermee wordt geen rekening gehouden.

Onvoorzien

De post onvoorzien is een incidenteel budget dat dient als dekking van optredende risico's. In de begroting is hiervoor in de verschillende jaarschijven een budget van € 67.000 opgenomen.

Weerstandscapaciteit	(x € 1.000)
Algemene reserve 31-12-2017	7.565
Stille reserves	PM
Bij: Rekeningresultaat 2017 na bestemming	728
Af: Voorjaarsnota 2018	1.067
Weerstandscapaciteit 1-1-2019	7.226
Af: Onttrekking 2019 "Convenant Gebiedsakkoord"	1.450
Af: Onttrekking 2019 Bestuursakkoord	1.553
Bij: Post onvoorziene uitgaven	67
Totale weerstandscapaciteit 31-12-2019	4.290

Risico's

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de paragraaf Weerstandsvermogen onder andere een inventarisatie van de risico's dient te bevatten en het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's. Onderstaand de inventarisatie van de belangrijkste risico's waarvoor in 2018 geen of geen volledige beheersmaatregelen getroffen zijn.

A. Riolering

Het rioelstelsel is de laatste jaren veel beter in kaart gebracht, hierdoor weten we beter hoe het functioneert en kunnen we risico's verkleinen. Grote calamiteiten hebben zich de laatste jaren niet voorgedaan. De meest waarschijnlijke calamiteiten zijn het gedeeltelijk instorten van het stelsel, een onvoorzien langdurige buiten gebruikstelling en milieuschade. De komende jaren zullen we onder meer rioelgemalen renoveren, planmatig het stelsel reinigen en inspecteren en foutieve lozingen op het oppervlaktewater reduceren.

Voor normale onderhoudskosten en kapitaallasten van investeringen is een onderhoudsvoorziening beschikbaar. In de voorziening is geen rekening gehouden met calamiteiten.

- Omvang: € 250.000
- Kans: gemiddeld
- Incidenteel

B. Grondexploitaties

Aan de grondexploitaties zitten hoge risico's. Voor de gronden die al in exploitatie zijn genomen zijn voorzieningen gevormd ter hoogte van het geprognosticeerd tekort op de eindwaarde. In sommige gevallen is gezien het risicoprofiel een hogere voorziening in stand gehouden. Daarnaast wordt bij de herziening per complex een risicoanalyse gemaakt. Gestreefd wordt naar het elimineren of verminderen van een risico. In voorkomend geval moet een risico geaccepteerd worden. Indien het resultaat hierdoor dusdanig verslechtert dat een verhoging van een voorziening noodzakelijk is, zal deze bij de eerstvolgende herziening (of tussentijds) worden bijgesteld.

- Omvang: significant
- Kans: gemiddeld tot hoog
- Incidenteel

De gronden die niet in exploitatie zijn genomen behoren tot de Materiële Vaste Activa. De boekwaarde mag niet hoger zijn dan de economische waarde. Daarnaast mogen hier geen kosten op worden geactiveerd.

- Omvang: nihil
- Kans: laag
- Incidenteel

C. Budgetten Participatie

Wijdmeren ontvangt voor de uitvoering van de Wet werk en bijstand (Wwb) een budget dat gebaseerd is op twee componenten. Het objectief verdeelmodel op basis van demografische gegevens en het historisch model op basis van het aantal uitkeringen van twee jaar eerder. Het budget is echter niet voldoende om de uitgaven te bekostigen. Elk jaar, met uitzondering van 2017, hebben we een tekort.

Onder bepaalde voorwaarden kan een Vangnetuitkering aangevraagd worden als het tekort 5% of meer is van het budget. Bij een tekort van 5% – 10% is de hoogte van de uitkering 50% en bij een tekort van meer dan 10% is de hoogte van de uitkering 100%.

In de begroting is rekening gehouden met een tekort van € 190.000. Het is niet te voorspellen of wij aan de voorwaarden van de vangnetregeling voldoen, omdat niet alle voorwaarden door de gemeente beïnvloed kunnen worden. Als we uitgaan van een tekort van 10% wordt het risico gecijferd op € 90.000. In 2017 heeft het risico zich niet voorgedaan.

- Omvang: nihil
- Kans: groot
- Structureel

D. Gegarandeerde geldleningen

De gemeente stond begin 2018 direct garant voor bedrag van afgerond € 1.207.000 aan openstaande geldleningen. De overige garantstellingen betreffen een achtervangovereenkomst voor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw en het Waarborgsom Eigen Woningen (hypotheek garantie). Dat betekent dat de gemeente pas aangesproken wordt als deze fondsen geen voldoende middelen meer hebben.

Van de garantstelling waar de gemeente direct garant voor staat heeft € 1.017.300 (ultimo 2017) betrekking op een garantstelling aan een woningbouwcorporatie. In de risicoberekening laten we deze buiten beschouwing. De overige garantstellingen betreffen nog een tweetal organisaties voor in totaal € 190.000. We gaan hieruit van een risico van 10%

- Omvang: € 19.000
- Kans: klein
- Incidenteel

E. Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw)

Door de herstructurering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is er een afname van het de SW-subsidie en geen nieuwe instroom van SW-medewerkers. De Wsw is ondergebracht in de nieuwe Participatiewet, die per 1 januari 2015 is ingegaan. In de strategienota die in 2018 is vastgesteld, beschrijft Tomin de maatregelen die genomen worden om de financiële risico's te beperken. Namelijk door middel van nieuwe instroom van werknemers in het kader van de Participatiewet. Op basis van deze strategienota wordt naar verwachting dit risico per 2019 afgebouwd.

- Omvang: € 200.000
- Kans: gemiddeld
- Incidenteel/structureel

F. Uitval automatisering

Ondanks diverse maatregelen kan toch de automatisering uitvallen door een calamiteit (bijvoorbeeld een brand). De inschatting is dat dit maximaal € 880.000 kan kosten. In verband met de voortgaande digitalisering van de gemeentelijke diensten is de omvang van dit risico voor 2019 opwaarts bijgesteld. In 2017 heeft overigens geen calamiteit plaatsgevonden met langdurige volledige uitval tot gevolg.

- Omvang: € 880.000
- Kans: zeer klein
- Incidenteel

G. Schade Archief

Ondanks diverse maatregelen kan er door een calamiteit schade ontstaan aan het archief. Met Van Waarde te Beekbergen is een contract afgesloten. Tevens is een calamiteitenplan opgesteld. De inschatting is dat de kosten in geval van een calamiteit maximaal € 500.000 bedragen. Door de verdere digitalisering van het archief is de omvang van het risico voor 2019 neerwaarts bijgesteld; het aantal meters fysiek archief is per 2017 afgenomen en deze ontwikkeling zal zich voortzetten. In 2017 hebben zich geen calamiteiten voorgedaan met betrekking tot ons archief.

- Omvang: € 500.000
- Kans: zeer klein
- Incidenteel

H. Pensioenen wethouders

In 2013 is een voorziening gevormd voor pensioenverplichtingen van nog niet ingegane pensioenen van ex-wethouders. Voor reeds ingegane pensioenen is geen voorziening getroffen. De reeds ingegane pensioenen worden jaarlijks wel begroot. Als de wethouders

pensioenen verplicht worden overgebracht naar het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) is een storting ineens nodig van circa € 1.000.000.

De verwachting was dat dit per 1 januari 2016 ingevoerd zou worden. Dit is niet gebeurd. De verwachting is nu dat dit niet gaat gebeuren, waardoor dit risico zich niet meer voordoet. We stellen daarom het risico op nihil.

- Omvang: nihil
- Kans: klein
- Incidenteel

I. Nautisch Beheer

Bij het inventariseren van de risico's was er nog sprake van het feit dat de provincie het nautisch beheer zou willen overbrengen naar de gemeente, zonder vergoeding. Op dit moment is het nautisch beheer als volgt geregeld:

- Het nautisch beheer over de Loosdrechtse Plassen is toegewezen aan het Plassenschap Loosdrecht e.o. en zal daar blijven.
- Het nautisch beheer over de Vecht, het Wijde Blik en de Spiegelplas (voor zover in Wijdemeren) berust bij het Hoogheemraadschap zelf en er zijn geen voornemens om dit te veranderen.
- Het nautisch beheer over het Hilversums Kanaal ligt bij Hilversum en zal daar blijven zolang Hilversum eigenaar is.
- Het nautisch beheer over de Kortenhoefse en Ankeveense plassen berust al bij ons.

Wij gaan er van uit dat van overdragen van nautisch beheer aan de gemeente geen sprake meer is en dit risico verval.

- Omvang: nihil
- Kans: -
- -

J. Bruggen

Jaarlijks inspecteren wij onze bruggen en voeren reparaties uit. Bij onvoldoende onderhoud en/of een te zware aslast kan een brug instorten. In dat geval moeten omleidingen worden ingesteld, wellicht een noodbrug geplaatst en een nieuwe brug gebouwd. In 2017 hebben zich geen calamiteiten met bruggen voorgedaan.

- Omvang: € 200.000
- Kans: klein
- Incidenteel

K. Beschoeiingen

De gemeente heeft een grote hoeveelheid beschoeiingen in onderhoud. De staat van een aantal delen is nog slecht. De achterstanden in het onderhoud worden door de uitvoering van het "Beheerplan overige waterwerken" fasegewijs ingelopen gedurende de jaren 2015-2026. Het risico is dat door het wegslaan van beschoeiing de aanliggende wegconstructie ernstig verzakt.

- Omvang: € 100.000
- Kans: gemiddeld
- Incidenteel

L. Feitelijke bestuursdwang

Bij het opleggen van bestuursdwang bestaat er een risico dat de verhaalbare kosten niet ontvangen worden. Dit risico wordt becijferd op € 50.000. In de periode 2016 / 2017 was een bedrag van € 40.000 niet verhaalbaar op de overtreder.

- Omvang: € 50.000
- Kans: klein
- Incidenteel

M. Informatiebeveiliging

De boete op het niet vermelden van een datalek is € 820.000. Ondanks de beveiligingsmaatregelen wordt de kans op een data-lek groot ingeschat, maar de kans op een boete is gering. Aan de gemeente zijn in 2017 geen boetes opgelegd.

- Omvang: € 820.000
- Kans: klein
- Incidenteel

N. Asbest en bodemverontreiniging

Bij reconstructie projecten is de kans aanwezig op asbest en bodemverontreiniging wat niet op voorhand bekend is ondanks de bodemonderzoeken die vooraf worden verricht. In 2017 heeft dit risico zich niet voorgedaan.

- Omvang: € 250.000
- Kans: gemiddeld
- Incidenteel

O. Overige risico's

Uit de inventarisatie van de risico's in 2017 kwamen 42 risico's naar voren. Hierboven zijn de 14 belangrijkste risico's beschreven, waarvan wij momenteel 2 risico's als niet meer actueel beschouwen. De overige 28 risico's bedragen gemiddeld € 32.750. De bedragen

worden te klein geacht om de risico's te beschrijven. Bij de Voorjaarsnota 2019 vindt actualisatie plaats van deze 28 risico's.

- Omvang: € 917.000
- Kans: klein
- Incidenteel

Sturen op de risico's bij verbonden partijen

Voor wat betreft de verbonden partijen geldt dat de bestuurlijke zeggenschap op afstand is georganiseerd. Hierdoor kan de gemeente de uitkomsten van de begroting en jaarrekening van deze partijen niet direct beïnvloeden en kan niet direct op alle risico's worden gestuurd. Het is echter wel van belang te voorkomen dat 'ongemerkt' begroting en werkelijkheid bij verbonden partijen uiteengroeien en nadelen ontstaan. Daarom wordt ingezet op toetsing of zich risico's voordoen bij deze partijen en op het zo goed mogelijk volgen van de onzekerheden en risico's en de beheersing daarvan. Daarbij wordt rekening gehouden met bijvoorbeeld de omvang van de bijdrage aan de verbonden partij, de aansprakelijkheden die er zijn voor de gemeente, eventuele bezuinigingstaakstellingen die bij de verbonden partij zijn neergelegd, het weerstandsvermogen van de verbonden partij, de invloed die de gemeente heeft in het bestuur, de mate van invloed van de verbonden partij op gemeentelijke doelstellingen etc.

Het college informeert de raad over de financiële aangelegenheden bij de verbonden partijen, zodat ook de raad een controlerende rol kan vervullen. In dit kader worden begrotingen voor zienswijzen aan de raad voorgelegd en wordt bij belangrijke afwijkingen tussentijds aan de raad gerapporteerd.

In de nota Risicomanagement zijn de kansen en financiële gevolgen ingedeeld in klassen. Deze staan in onderstaand overzicht vermeld.

1) Kans Klassen

Klasse	Referentiebeeld
1	Zeer klein
2	Klein
3	Gemiddeld
4	Groot
5	Zeer groot

2) Financiële gevolgen

Klasse	Financieel gevolg
1	$X < € 20.000$
2	$€ 20.000 < X < € 50.000$
3	$€ 50.000 < X < € 200.000$
4	$€ 200.000 < X < € 400.000$
5	$X > € 400.000$

In de samenvatting van de risico's hebben alle risico's met behulp van de kans en gevolg klassen een risico score gekregen. Deze risico scores zijn weergegeven in de risicokaart.

Samenvatting risico's

Omschrijving risico	Omvang maximum in €	Kans optreden risico (1)	Financiële gevolgen (2)	Risico-score	I/S *
A. Riolering	250.000	3	4	12	I
B. Grondexploitatie	0	0	0	0	I
C. Budgetten participatie	0	0	0	0	I
D. Gegarandeerde geldleningen	19.000	2	3	6	I
E. Wsw (Tomingroep)	200.000	3	3	9	I
F. Uitval automatisering	880.000	1	5	5	I
G. Schade Archief	500.000	1	5	5	I
H. Pensioenen wethouders	0	0	0	0	S
I. Nautisch Beheer	0	0	0	0	S
J. Bruggen	200.000	2	4	8	I
K. Beschoeiing	100.000	3	3	9	I
L. Feitelijke bestuursdwang	50.000	2	2	4	I
M. Informatiebeveiliging	820.000	2	5	10	I
N. Asbest en bodemverontreiniging	250.000	3	4	12	I
O. Overige risico's	917.000	2	2	4	I
Totaal belangrijkste risico's	4.186.000				

* I / S betekent *incidenteel of structureel*

De risicoscores uit bovenstaande tabel zijn in onderstaande matrix verwerkt. De letters corresponderen met bovenstaande tabel. De scores in het rode en oranje gedeelte zijn risico's die aandacht behoeven.

Risicokaart

Gevolg: 5	F,G			M	
Gevolg: 4		J	A,N		
Gevolg: 3		D	E,K		
Gevolg: 2		O, L			
Gevolg: 1					
	Kans: 1	Kans:2	Kans: 3	Kans: 4	Kans: 5

Weerstandscapaciteit:

In 2010 is de nota Risicomanagement vastgesteld. In deze nota is opgenomen dat de benodigde weerstandscapaciteit 75% bedraagt van het totaal bedrag aan risico's. Op basis van dit uitgangspunt is onderstaande opstelling gemaakt:

(bedragen x €1.000)

Totale geïdentificeerde risico's	€ 12.860
Beheersmaatregelen in de vorm van voorzieningen	<u>-/- € 8.674</u>
Gewenste weerstandscapaciteit	€ 4.186
Benodigde weerstandscapaciteit is 75% x € 4.186	€ 3.140
Beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve)	€ 4.290
Benodigde weerstandscapaciteit	<u>-/- € 3.140</u>
Vrij beschikbare algemene reserve	€ 1.150

Ratio weerstandsvermogen:

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de gekwantificeerde risico's, en wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal. Bij een zekerheidspercentage van 75% is het weerstandsvermogen:

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscap.}} = \frac{4.290}{3.140} = 1,37 \text{ (Voldoende)}$$

Het is van belang te weten of er sprake is van toereikend weerstandsvermogen. Om het weerstandsvermogen te beoordelen wordt gebruik gemaakt van de onderstaande normering van het NAR:

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Er is geen norm bekend waaraan het weerstandsvermogen moet voldoen. Bij een ratio van 1,0 is de beschikbare weerstandscapaciteit gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit. Daarom moet minimaal voldaan worden aan een ratio van 1,0.

Geconcludeerd kan worden dat het weerstandsvermogen van Wijdmeren voldoende is om de onderkende risico's op te vangen. Jaarlijks zal het weerstandsvermogen getoetst worden om te zien of de gewenste ratio nog steeds wordt bereikt.

Financiële positie

Kengetallen

Sinds 2016 schrijft het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een overzicht van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. Bij deze kengetallen worden een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van de gemeente.

De vijf kengetallen zijn:

- 1a. Netto schuldquote
- 1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2. Solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

Overzicht kengetallen

#	Omschrijving	Vastgestelde begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
1a.	Netto schuldquote	68%	59%	58%	51%	46%
1b.	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	70%	62%	61%	54%	49%
2.	Solvabiliteitsratio	29%	30%	33%	36%	38%
3.	Grondexploitatie	9%	6%	4%	0%	0%
4.	Structurele exploitatieruimte	-1%	-3%	0%	1%	0%
5.	Belastingcapaciteit	139%	140%	140%	140%	140%

1a. Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich ergens tussen de 0% en 100%. Voor een gemeente geldt dat het licht op oranje springt boven de 100% en op rood springt als deze quote hoger is dan 130%.

Voor Wijdemereren geldt onderstaande netto schuldquote:

(Bedragen x € 1.000)	Vast-gestelde Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
A Vaste schulden(cf.art. 46 BBV)	30.036	24.794	25.158	23.754	21.315
B Netto vlottende schuld(cf. art. 48 BBV)	6.054	6.035	5.051	3.638	2.954
C Overlopende passiva(cf art. 49 BBV)	6.018	2.500	2.500	2.500	2.500
D Financiële activa(cf art. 36 lid d, e en f)	1.387	1.456	1.387	1.317	1.245
E Uitzettingen < 1 jaar(cf art. 39 BBV)	5.170	2.000	2.000	2.000	2.000
F Liquide middelen(cf art. 40 BBV)	14	100	100	100	100
G Overlopende activa(cf art. 40a BBV)	1.799	1.800	1.800	1.800	1.800
H Totale baten(cf.17 lid c BBV, dus excl. mutatie reserves)	49.911	47.208	46.950	48.192	46.590
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G) / H x 100%	68%	59%	58%	51%	46%

1b. Wanneer de netto schuldquote wordt gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is sprake van onderstaande quote:

(Bedragen x € 1.000)	Vast-gestelde begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
A Vaste schulden(cf.art. 46 BBV)	30.036	24.794	25.158	23.754	21.315
B Netto vlottende schuld(cf. art. 48 BBV)	6.054	6.035	5.051	3.638	2.954
C Overlopende passiva(cf art. 49 BBV)	6.018	2.500	2.500	2.500	2.500
D Financiële activa(cf art. 36 lid d, e en f)	329	85	85	85	85
E Uitzettingen < 1 jaar(cf art. 39 BBV)	5.170	2.000	2.000	2.000	2.000
F Liquide middelen(cf art. 40 BBV)	14	100	100	100	100
G Overlopende activa(cf art. 40a BBV)	1.799	1.800	1.800	1.800	1.800
H Totale baten(cf.17 lid c BBV, dus excl. mutatie reserves)	49.911	47.208	46.950	48.192	46.590
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G) / H x 100%	70%	62%	61%	54%	49%

De netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen bevindt zich in de periode 2019-2022 tussen de 46% en 62%. Het percentage is onveranderd goed te noemen.

Uitvoering van het IP 2019-2022 en de gevolgen voor de netto schuldquote.

Het percentage van de netto-schuldquote is berekend zonder de financiële middelen, die nodig zullen zijn voor de uitvoering van het Investeringsplan 2019-2022 (IP). Met de volledige uitvoering van het IP 2019-2022 is op termijn een totaalbedrag van ruim € 48.650.000 gemoeid. Van de investeringen genoemd in het IP heeft € 41.800.000 betrekking op grote infrastructurele werken, deze volgen rechtstreeks uit het vastgestelde Gemeentelijk RioleringsPlan 2018-2022.

Voor iedere € 1.000.000 die voor de uitvoering van het IP 2019-2022 extern moet worden geleend stijgt de netto schuldquote van de gemeente met ruim 2%.

Hier staat tegenover dat de extra kapitaallasten die volgen uit de investeringen in het riool worden doorberekend in de rioolheffing en/of ten laste wordt gebracht van de rioolvoorziening. Verhoging van de tarieven leidt tot hogere baten en een lagere schuldquote. De kapitaallasten die volgen uit de werkzaamheden aan de wegen komen t.l.v. de "Reserve Rationeel wegbeheer". In deze reserve wordt jaarlijks een bedrag van € 637.500 gestort.

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (algemene reserve en bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van en lasten:

(Bedragen x € 1.000)	Vast-gestelde begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
A Eigen vermogen (cf art. 42 BBV)	19.961	20.179	20.147	20.216	20.539
B Balanstotaal	67.810	67.082	60.620	56.644	53.963
Solvabiliteit(A/B) X 100%	29%	30%	33%	36%	38%

De solvabiliteitsratio bedroeg landelijk in de periode 2013-2016 gemiddeld 34,8%. (Bron VNG: Waar staat je gemeente?). De solvabiliteitsratio van de gemeente Wijdemereren loopt daarmee in de pas.

3. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact kunnen hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal

grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. Voor de berekening worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgronden in exploitatie (Ter Syde, Porseleinhaven en Nedervecht) bij elkaar opgeteld, daarop worden de reeds getroffen voorzieningen voor deze grondexploitaties in mindering gebracht. Dat bedrag wordt gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting en uitgedrukt in een percentage:

	(Bedragen x € 1.000)	Vastgestelde begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
A	NIEGG (cf art.38 lid a punt 1 BBV)	0	0	0	0	0
B	Bouwgronden in exploitatie (cf.art.38 lid b BB)	4.290	2.983	1.917	0	0
C	Totale baten (cf art. 17 lid c BBV, dus excl. mutaties reserves)	49.911	47.208	46.950	48.192	46.590
	Grondexploitatie(A+B)/C x 100%	9%	6%	4%	0%	0%

Een percentage van meer dan 10% wordt gezien als kwetsbaar. Wijdmeren zit daaronder. Door het gereedkomen van de grondexploitaties Nedervecht en Porseleinhaven neemt de omvang van de grondposities en daarmee de risico's nog meer af.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en de structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

	(Bedragen x € 1.000)	Vastgestelde begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
A	Totale structurele lasten	49.692	45.517	45.134	45.541	46.265
B	Totale structurele baten	49.826	44.545	45.216	45.959	46.590
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	1.286	1.237	1.239	1.240	1.242
D	Totale structurele ontrekkingen aan de reserves	485	842	1.172	1.075	919
E	Totale baten (cf art. 17 lid c BBV, dus excl. mutaties reserves)	49.911	47.208	46.950	48.192	46.590
	Structurele exploitatieruimte((B-A)+(D-C))/E x 100%	-1%	-3%	0%	1%	0%

De cijfers en de kengetallen geven aan dat er een nagenoeg structureel evenwicht is tussen de lasten en de baten.

Indien het kengetal voor de structurele exploitatieruimte een relatief hoog getal is, kan dat duiden op te weinig ambities en/of te hoge belastingopbrengsten.

5. Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten wordt verstaan de Ozb, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente.

De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoons huishouden in jaar t= 2019 te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 =2018 en uit te drukken in een percentage:

	(Bedragen x € 1.000)	R 2017	B 2018	B 2019
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde in 2018 van € 350.000	489	449	460
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	288	286	270
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	286	268	278
D	Eventuele heffingskorting	0	0	0
E	Total woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde(A+B+C-D)	1.063	1.003	1.008
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in 2018 *	721	723	721
	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar er voor(E/F) x 100%	147%	139%	140%

De belastingdruk in de gemeente Wijdmeren is hoog. Om die reden is ervoor gekozen om de onroerende zaakbelasting gemiddeld te laten stijgen met de inflatiecorrectie van 2,4%. Deze gemiddelde toename kan per belastingplichtige verschillen.

- Bij de berekening van de landelijke woonlasten is voor de gemiddelde waarde van een woning € 232.000 gehanteerd. (Bron VNG: Waar staat je gemeente?/ COELO: Lokale Atlas 2018).